

KÚRIA

Bfv.I.1296/2011/6. szám

A Kúria Budapesten, 2012. év január hó 24. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 6.B.III.1890/2009/28. számú és a Fővárosi Bíróság 22.Bf.6672/2011/9. számú ítéletéa II. rendű terhelt vonatkozásában hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s :

A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a 2011. február 25-én kihirdetett 6.B.III.1890/2009/28. számú ítéletével a felülvizsgálati indítvánnyal érintett II. rendű terheltet bűnösnek mondotta ki a Btk. 318. §-ának (1) bekezdésében meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő felbujtóként elkövetett, jelentős kárt okozó csalás büntetében, a Btk. 274. § (1) bekezdés c) pontja szerinti felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében, és 2 rendbeli, a Btk. 276. §-a szerinti - egyik esetben felbujtóként, másik esetben bűnsegédként elkövetett - magánokirat-hamisítás vétségében. Ezért, halmazati büntetésül 2 év börtönbüntetésre ítélte, és elrendelte a terhelttel szemben korábban jogerősen kiszabott próbaidőre felfüggesztett 1 év 6 hónap börtönbüntetés végrehajtását. A felmerült bűnügyi költségből külön kötelezte a terheltet 117.760 Ft megfizetésére.

A terhelt személyi körülményei, elítélései tekintetében rögzítette, hogy egyetemi végzettségű, a S.Kft. ügyvezetője, a vállalkozás jövedelme 5-7 millió forint. Vagyonra egy lakás, egy telek fele része és a fenti Kft. üzletrészenek 90%-a. Nős, négy kiskorú gyermeke van. Perui állampolgár.

Büntetett előéletű. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2.B.V.1043/2001/80. számú, a Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság 22.Bf.7405/2005/6-II. számú határozata folytán 2005. november 16-án jogerős ítéletével család bűntette és magánokirat-hamisítás vétsége miatt, halmazati büntetésül egy év hat hónap - végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett- börtönbüntetésre és 200.000 Ft pénzmellékbüntetésre ítélte.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2006. december 14-én jogerőre emelkedett 3.B.34160/2004/78-I. számú ítéletével üzletszerű kéjalgás elősegítésének bűntette és garázdaság vétsége miatt, halmazati büntetésül két év - végrehajtásában négy évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte.

Jelen cselekmény elkövetését követően a Pesti Központi Kerületi Bíróság 23.B.XIII.20268/2006/46. számú, a Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság 20.Bf.XIII.6849/2008/10. számú határozata folytán 2008. október 16-án jogerős ítéletével garázdaság vétsége miatt 60.000 Ft pénzbüntetésre ítélte.

A kerületi bíróság által megállapított tényállás lényege a következő:

Az I. r. terhelt 2006. november 16-án a K. Kft. B-i telephelyén két Suzuki típusú személygépkocsi finanszírozása érdekében terjesztett elő kérelmet, illetve írt alá szállítási szerződést.

Az I. r. terhelt - saját elhatározása alapján - 2006. november 16-án hitel- és opciós adásvételi szerződést kötött a Suzuki Swift személygépkocsi finanszírozása érdekében az E. Zrt-vel. A pénzügyintézet a szerződés alapján az I. r. terhelt részére 2 584 000 forint hitelt nyújtott 120 hónapi futamidőre havi 32.029 forint törlesztőrészlet mellett.

Az I. r. terhelt - a II. r. terhelt felhívására - kölcsönszerződést kötött 2006. december 14-én a Suzuki SX4 személygépkocsi finanszírozása érdekében a R. Zrt-vel. A pénzügyintézet a szerződés alapján az I. r. terhelt részére 3.231.000 forint hitelt nyújtott 120 hónapi futamidőre, havi 38.830 forint törlesztőrészlet mellett.

Az I. r. terhelt ezen utóbbi gépkocsit ugyan átvette, azt azonban soha nem használta, az kezdettől fogva a II. r. terhelt birtokában volt.

A IV. r. terhelt 2006. november 16-án, mindkét gépkocsi vonatkozásában hitelügyintézőként járt el.

Az I. r. terhelt a hiteligénylések során lakóhelyeként Ü-i lakcímet adott meg, ahová a tulajdonos, K. F. hozzájárulásával jelentkezett be, ott azonban soha nem lakott.

Az I. r. terhelt a kérelemhez a fenti ingatlanra vonatkozó hamisított közüzemi számlát, hamis tartalmú együttlakási nyilatkozatot csatolt, valamint csatolta a - II. r. terhelt ügyvezetése alatt álló - S. Kft. által kiállított munkáltatói igazolást, mely iratokat az I. r. terhelt a II. r. terhelttől kapott meg. Az I. r. terhelt a fenti cégnél soha nem állt alkalmazásban, ezen időpontban állandó munkával, rendszeres jövedelemmel nem rendelkezett.

Az I. r. terhelt tulajdonjoga a XXX forgalmi rendszámú személygépkocsi vonatkozásában 2006. december 6-án, a YYZ forgalmi rendszámú személygépkocsi vonatkozásában - valótlan módon - 2006. december 14-én került bejegyzésre a gépjármű-nyilvántartásba.

Az I. r. terhelt mindkét szerződés vonatkozásában két-két esetben fizette meg a törlesztőrészletet, majd a teljesítéssel felhagyott. Így a két sértett pénzügyintézet 2007. április 23-án, illetve 2007. február 12-én felmondta a szerződést, egyben bejelentette vételi jogát a gépkocsi vonatkozásában.

A XXX forgalmi rendszámú Suzuki Swift személygépkocsi vonatkozásában I. r. terhelt fizetési készsége és képessége tekintetében a hitelintézetet tévedésbe ejtette.

Cselekményével 2.584.000 forint kárt okozott, mely két törlesztőrészlet megfizetésével részben megtérült.

A YYZ forgalmi rendszámú személygépkocsi vonatkozásában - a II. r. terhelt felhívása és közreműködése alapján - I. r. terhelt a hitelintézetet fizetési készsége, képessége és a valós szerződéskötési szándéka tekintetében tévedésbe ejtette, és ezzel 3.231.000 forint kárt okozott, mely a gépkocsi visszaadásával nagyrészt megtérült.

Az ítélet ellen a II. rendű terhelt és védője enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést, amit a védő a másodfokú eljárás során hatályon kívül helyezés végett tartott fenn.

A Fővárosi Bíróság a 2011. szeptember 9-én meghozott 22.Bf.6672/2011/9. számú ítéletével a terhelt 2 rendbeli magánokirat-hamisítás vétségéként értékelt cselekményét

felbujtóként elkövetettnek minősítette, míg egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős határozatok ellen a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjára, másodlagosan b) pontjára is hivatkozva a II. rendű terhelt védője élt felülvizsgálati indítvánnyal, az ítéletek hatályon kívül helyezése és új első fokú eljárás elrendelése, illetőleg a cselekmény jelentős kárt okozó helyett, nagyobb kárt okozó család bűntettként minősítése érdekében.

Az indítvány lényege szerint az ügyben eljáró bíróságok - mind az első, mind a másodfokú bíróság - indokolási kötelezettségét oly mértékben megsértette, amely miatt határozataik a Be. 373. § (1) bekezdés III/a. pontja szerint felülbírálatra alkalmatlanok.

Az első fokú bíróság ugyanis ítéletének indokolásában nem adott számot arról, hogy a tényállás megállapítását valójában mely bizonyítékokra alapozta; az egyes bizonyítékok kinek - melyik terheltnek, illetve tanúnak - a vallomását miben, és miért támasztották alá. Nem fejtette ki azt sem, hogy a II. rendű terhelt védekezését más bizonyítékokkal összevetette-e, illetve azt miért nem találta elfogadhatónak.

A terhelték vallomásai közötti ellentétek feloldását nem kísérelte meg. Nem értékelte, hogy az I. rendű terhelt miért változtatta meg az eredeti nyomozati vallomását, de a közvetlenség elve alapján azt sem, hogy a szemmel láthatóan meglassult gondolkodású terhelt szavahihetősége meglehetősen aggályos.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú ítélet a II. rendű terhelt vonatkozásában a felülbírálatra alkalmatlan volt. Így azt tévesen tekintette a felülbírálat alapjának a másodfokú bíróság.

Egyébként az ítéleti tényállás a II. rendű terhelt vonatkozásában a Be. 351. § (2) bekezdés a) pontja szerint megalapozatlan, mert a cselekvősege tekintetében a tényállás kellően nincs felderítve.

A fenti eljárási szabálysértések összességükben a másodfokú eljárásban a Be. 375. § (1) bekezdése alapján is hatályon kívül helyezést tettek volna indokolttá.

Fentiekre tekintettel kérte a támadott határozatok hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését. Ezen túlmenően utalt arra is, hogy a terhelt vagyon elleni cselekményének minősítésére anyagi jogszabálysértéssel került sor. A bűncselekménnyel okozott kárnak a védői álláspont szerint ugyanis kizárólag a pénzüntézet által nyújtott kölcsönből a gépjármű visszavétele után fennmaradó, meg nem térült összeg tekinthető, ez pedig - mivel a gépjármű 2009. szeptember 3-án 2.016.920 forintért értékesítésre került és két

törlesztőrészlet is befizetést nyert - 1.135.436 forintot tett ki. Ezen összeg a jelentős kár alsó határát nem éri el, ezért a jogerős ítélet anyagi jogi szempontból is törvénysértő.

A Legfőbb Ügyészség BF.3429/2011. számú átiratában és képviselője a nyilvános ülésen a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartva, a támadott határozatok hatályban tartását indítványozta.

Az ügyészi álláspont lényege szerint az indítvány az irányadó tényállás megalapozatlanságára hivatkozó, a bizonyítékok újraértékelését célzó részében törvényben kizárt. A bíróság pedig az indítványban hivatkozottal szemben valamennyi büntetőjogi főkérdés tekintetében maradéktalanul teljesítette az indokolási kötelezettségét. Gondosan számba vette a bizonyítékokat, és a logika szabályainak megfelelően értékelte azokat.

Ekként az indítványozó által megjelölt, vagy a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti más eljárásjogi felülvizsgálati ok nem állapítható meg.

A tényálláson keresztül vitatta az indítvány a csalás büntetével okozott kár összegszerűségének megállapítását is. A kifejtett érvek nem helytállóak. A bűncselekmény a megtévesztés útján szerzett kölcsön összegének felvételével befejezetté vált. Ily módon a lízingdíj, illetve az utólagos értékesítésből befolyt összeg csupán a kár megtérülése szempontjából releváns.

Írásban benyújtott észrevételében a terhelt arra hivatkozott, hogy a terhére megállapított bűncselekményeket nem követte el; az I. rendű terheltet tévesen tekintették szavahihetőnek az eljáró bíróságok. Bűnösségének megállapítására ezért törvénysértően került sor.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt az eljárásjogi támadás tekintetében - a Legfőbb Ügyészség álláspontjával egyezően - alapvetően törvényben kizártnak találta.

Az indítvány ugyanis az indokolási kötelezettség sérelmére hivatkozással, burkoltan a bizonyítékok mikénti mérlegelését, ezen keresztül a jogerős ítélet tényállásának megalapozottságát vitatta.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése értelmében azonban a felülvizsgálatban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, amely indítvánnyal nem támadható.

Ehhez képest a Kúria a tényállás megalapozottságát illetően a felülvizsgálati eljárásban nem foglalhat állást, a bizonyítékok értékelésének érdekét - ami a tényállás megállapítás

megalapozottságát vagy megalapozatlanságát eredményezi - nem érintheti.

Ebben a körben tehát érdemi vizsgálatra nem kerülhet sor.

Ami ezt meghaladóan az eljárásjogi hivatkozást illeti, a Be. 416. § (1) bekezdés III/a. pontjára utalás alapja lehet eljárásjogi felülvizsgálatnak, és ha e hivatkozás helytálló, ez a támadott határozat hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését eredményezheti.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerint ugyanis eljárásjogi felülvizsgálati okot képez, ha az eljáró bíróság határozatát a Be. 373. § (1) bekezdés I/b. vagy I/c. pontjában, illetőleg a II-IV. pontjának valamelyik alpontjában foglalt abszolút eljárási szabálysértéssel hozta meg.

Az adott esetben azonban az indokolási kötelezettség olyan mérvű megsértése, amely az ítélet felülbírálatát akár a bűnösség megállapítása, akár a jogi minősítés, illetőleg a büntetés kiszabása tekintetében kizárná, nem állapítható meg.

Az elsőfokú ítélet kellő részletességgel számba vette az értékelte bizonyítékokat. A bíróság állást foglalt azzal kapcsolatban is, hogy a megállapított tényállás milyen bizonyítékok elfogadásán alapszik.

Nevezetesen a II. rendű terhelt beismerte azt, hogy neki volt szüksége a Suzuki SX4 típusú személygépkocsira; ő kérte, hogy az I. rendű terhelt vegye meg a járművet a saját nevére, mert neki a vásárlásra ekkor külföldi állampolgárként nem volt lehetősége.

Ennek nem mondott ellent az I. rendű terhelt azon vallomása sem, amely szerint a II. rendű terhelt BAR listán szerepelt, hitelre saját nevén ezért nem vásárolhatott.

Ebből következően helyes az a ténymegállapítás, hogy a II. rendű terhelt vette rá az I. rendű terheltet, hogy a saját nevében hiteltől vásárolja meg a kérdéses gépkocsit.

A hitelviszony a II. rendű terhelt rábírása folytán az I. rendű terhelt és a R. Zrt. között létesült. Következésképpen a visszafizetési készség vizsgálata is e viszony keretei között képzelhető el. Egyértelműen megállapítható: a hitelviszony keletkezésekor az I. rendű terheltnek nem volt szándéka a hitel visszafizetése, amint ezt az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában helyesen rögzítette is.

Márpedig ez a csalásban való bűnösség megállapításának alapját

képezheti, amely bűncselekménynek a II. rendű terhelt a felbujtója.

Közömbös a bűnösség megállapítása szempontjából, az arra hivatkozás, hogy a II. rendű terhelt átadott volna az I. rendű terheltnek részletek befizetésére szolgáló összegeket, de azokat az I. rendű terhelt nem fordította a törlesztésre. Ha ez igaz is lenne, az az I. rendű terhelt részéről sikkasztás megvalósítását jelentené, amire viszont a vád nem terjed ki.

Egyébként - miután a II. r. terhelt ezen védekezését a bíróság nem fogadta el - az erre hivatkozás az irányadó tényállás tiltott vitatását is jelenti.

Az eljárásjogi okok hivatalból történt vizsgálata során más hatályon kívül helyezést kötelezővé tevő abszolút eljárási szabálysértés sem volt észlelhető.

Az anyagi jogi támadást a Kúria érdemben ugyancsak alaptalannak találta.

Ugyanis a csalás bűncselekménye azzal valósult meg, hogy a visszafizetési szándékot és lehetőséget illetően az I. rendű terhelt a pénzügyintézetet tévedésbe ejtette. Az okozott kár pedig az irányadó bírói gyakorlat szerint (3/2009. számú BJE indokolásának III/7. pontja) azzal az összeggel esik egybe, amit az adott hitelviszony keretében az I. rendű terhelt visszafizetési szándék nélkül megszerzett.

Az, hogy a hitelviszony felmondása folytán a fedezetet képező kérdéses gépkocsi értékesítésével a pénzügyintézet számára a 3,2 millió Ft összegű hitel nagy része visszatérült, az okozott kár összegét nem érinti. Ez utólagos kármegtérülést jelent, ami a bűnösségre, a minősítésre nem hat ki, legfeljebb az alapügyben eljáró bíróságok által a büntetés kiszabás körében volt értékelhető.

Anyagi jogszabálysértés hiányában a Kúria a büntetés mértékének önálló vizsgálatába nem bocsátkozhatott. Ezért - arra is figyelemmel, hogy hivatalból folytatott vizsgálata során hatályon kívül helyezést kötelezővé tevő abszolút eljárásjogi okot sem észlelt - a támadott határozatokat a II. rendű terhelt tekintetében a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatának lehetőségét pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja zárja ki. Az ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be. 418. §-ának (3) és 421. §-ának (3) bekezdése rendelkezik.

A Kúria határozatát a Be. 420. §-a (1) bekezdésének megfelelően

nyilvános ülésen hozta meg.

Budapest, 2012. január 24.

*Dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter
s. k. előadó bíró, Dr. Mészár Róza s. k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*Mátyás Gyöngyi
bírószági ügyintéző*